

Asianro 983/00.01.02/2018

§ 5**Hyvinvointikertomuksen raportointi**

Johtava asiantuntija Arja Iho 28.1.2021

Vuotta 2020 leimasi maaliskuusta vuoden loppuun saakka Covid-19-viruksen leviäminen Eurooppaan ja Suomeen. Raisiossa koulut siirrettiin etäopetukseen, päiväkoteja suljettiin ja monilla työpaikoilla siirryttiin etätööhön aina kun se vain oli mahdollista työn tekemisen näkökulmasta. Raision kaupungin työpaikoilla ja kouluissa etätööhön siirtyminen eteni nopeasti ja toteutui pääosin hyvin. Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä ne, joiden omat työt vähenivät ja joilla oli koulutuksellisia edellytyksiä, siirrettiin ikäihmistien palveluihin.

Positiivinen muutos viime vuodelta on asukasmäärän suuri kasvu useiden vuosien väestön vähenemisen jälkeen. Ennakkotieto Raision väkiluvusta 31.12.2020 on 24 427 henkilöä.

Korona-pandemian vaikutus alueen ja Raision työllisyyteen on ollut negatiivinen. Työttömien määrä on kasvanut 3,6 % (marraskuu 2019/2020) ja on 10,1 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut vain vähän. Työttömyyden kasvu selittyykin suurimmaksi osaksi lomautuksilla. Telakan ja sen alihankkijoiden työt vähenivät risteilijäluovutusten ja -tilausten siirtymisellä eteenpäin.

Toinen merkittävä työllisyyteen lähialueella ja Raisiossa kielteisesti vaikuttava ratkaisu koskee Nesteen jalostamatoiminnan loppumista Naantalissa.

Lapset ja nuoret

Kevään etäopetuksen aikana perusopetuksen kaikkiin oppilaihin saatiin yhteys ts. oppilaita ei ”kadonnut” opettajilta.

Julkiset harrastustilat suljettiin kevään ajaksi. Seura- ja kilpailutoiminnan harjoitukset saivat jatkua tietyin rajoituksin ja turvallisuustoimenpitein. Säädettiin kokoontumisrajoituksia.

Syksyllä perus- ja lukio-opetuksessa siirryttiin lähiopetukseen. Ammattiopistossa opiskelua toteutettiin hybridimallilla, jossa kaikki opiskelijat eivät ole yhtä aikaa lähiopetuksessa, vaan opiskelua vuorotellaan lähi- ja etäopiskeluna.

Vaisaaren yläkoulun yhtenä haasteena on pitkään ollut oppilaiden suuret poissaolomäärät. Syksyn lähiopetuksen alettua poissaolomäärät ovat entisestään kasvaneet.

Raision seudun koulutuskuntayhtymässä Rasekossa toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa nuoret kohtaavat rehtorin mukaan samoja haasteita kuin kaikki muutkin nuoret. Pandemian aikaiset rajoitukset ovat kaventaneet nuorten elinpiiriä, lisänneet yksinäisyyttä ja tuoneet haasteita elämään. Rasekossa järjestettiin koko viime vuoden ajan mahdollisimman paljon lähiopetusta rajoituksista huolimatta: tälläkin hetkellä suurin osa opiskelijoista on lähiopetuksessa. Lähiopetuksessa on huolehdittu tiukoista turvatoimista kuten porrastukset, ryhmien jakaminen ja turvavälit. Oppilaitos myös jakaa opiskelijoille maskeja 4 kpl/päivä. Opiskelijoiden etäopiskelua on helpotettu lainaamalla tietokoneita ja tarjoamalla noutoruokaa. Kaikki Rasekosta jatko-opintoihin haakeutuvat ovat valmistuneet ajallaan.

Poissaoloja Rasekon opiskelijoilla on paljon, mutta myös siksi, että ohjataan jäämään kotiin matalalla kynnyksellä, jos on vähänkään oireita. Suuria muutoksia keskeyttämisissä ei ole havaittu. Keskeyttämisprosentti on 8. Koko alueella nuorten päihteiden käyttö oli runsasta jo ennen pandemiaa.

Oppilas- ja opiskelijahuollon kokemuksia korona-ajan vaikutuksista lasten ja nuorten hyvinvointiin:

Kuraattoripalveluissa painottuivat oppilaiden aktivoiminen koulutyöhön sekä oppilaan arjen hallinnan tukeminen. Erityisen tärkeää oli heikommassa asemassa olevien oppilaiden ja heidän perheidensä auttaminen sekä tuen tunnistamisen tärkeys. Yhteydenpidon tapahtuessa pääosin sähköisesti, korostui oppilaan mahdollisuus kääntyä matalalla kynnyksellä tuttujen auttajien puoleen. Ennaltaehkäisevää ja myös korjaavaa monialaista yhteistyötä tehdään ja tehtiin koulujen, oppilaiden, huoltajien, perhepalveluista erityisesti lastensuojelun, aikuissosiaalityöstä maahanmuuttopalveluiden sekä nuorisotoimen kanssa. Lisäksi yhteistyö seurakunnan kanssa aktivoitui. Tällä hetkellä on haastavaa puuttua koulupoissaoloihin. Poissaolot, perheiden taloudelliset haasteet ja kriisit, pelot, ahdistus, harrastustoiminnan vähentyminen ja sosiaalisten suhteiden niukkuus näyttäytyvät nuorten voinnissa ja kuraattorin työssä. Hyvää tässä ajassa on ollut perheiden yhteisen ajan lisääntyminen. Myös ulkoilu ja luonnossa vietetty aika on korostunut monen lapsen elämässä.

Koulupsykologin työssä on näkynyt nuorten ahdistuneisuusoireilun ja toiminnan ohjauksen haasteiden lisääntyminen. Etäopetuksen myötä monilla nuorilla on oman työskentelyn ohjaamisessa ja koulutyöskentelyn ja vapaa-ajan rytmittämisessä ollut vaikeuksia mistä on voinut seurata esim. arvosanojen laskua mikä huolettaa nuoria. Vastaanotolla pandemia ja epävarmat tulevaisuuden näkymät jatko-opiskelupaikkoihin pääsyyn ja merkitykseen lisäävät huolta.

Sosiaalisen elämän ja harrastusmahdollisuuksien kaventuminen painaa nuorten mieltä. Kun ei voi entiseen tapaan tavata ihmisiä ja käydä monissa harrastuksissa, aika voi herkästi valua sellaisiin toimintoihin, jotka eivät virkistä. Äly-

laitteiden ja pelien ääressä vietetty aika on lisääntynyt. Kaiken kaikkiaan elämänhallinnan ongelmat tuntuvat olevan kasvussa. Koulupsykologin vastaanotolla kuulee myös nuorten kertovan vanhempien rahatilanteen heikkenemisestä lomautuksen ja työn loppumisen vuoksi. Toisaalta tiiviimmin kotona oleminen on voinut olla monilla positiivinen asia, mutta on aiheuttanut myös jännitteitä kodeissa.

Lastensuojeluilmoitusten määrä on hieman laskenut vuodesta 2020 edellisestä vuodesta. Sekä kiireellisiä sijoituksia että avohuollon kiireellisiä sijoituksia on edelleen samoin kuin aiempina vuonnakin. Lastensuojelun asiakkaaksi tulon syihin ei voi työntekijöiden mukaan luottaa, koska järjestelmä sallii vain yhden syyn valitsemisen ja asiakkuuden taustalla voi olla useita tuloosyitä.

Ikäihmiset

Ikäihmiset ovat joutuneet koronan ja siihen liittyvien rajoitustoimien vuoksi erityisen vaikeaan tilanteeseen. Koronaepidemian vuoksi osa omaisista ja läheisistä on vähentänyt vierailuja riskiryhmään kuuluvien kotona. Yksinäisyys ja pelko sairastumisesta ovat lisääntyneet. On kuitenkin ollut hienoa havaita, että yhteydenpidossa on hyödynnetty erilaisia keinoja kuten sosiaalisen median käyttöä, yhdessä ulkoilua suojaimia käyttäen ja turvavälejä noudattaen.

Raision ja Ruskon kotihoidossa kotikäyntejä on toteutettu normaalisti eikä käyntejä ole korvattu etäkäynteinä. Hoitaja on ollut odotettu henkilö kodeissa. Hoitajat ovat noudattaneet annettuja ohjeita suojainten käytössä. Kotihoidon käynneillä on ollut entistäkin suurempi rooli ja vastuu, koska koronan aikana omaiset eivät ole seuranneet yhtä tiiviisti omaisensa vointia.

Myös omaishoitajien jaksaminen on ollut koetuksella. Epidemian alkuvaiheessa lakisääteisten vapaapäivien aikaista hoitoa pystyttiin antamaan hyvin niukasti. Osaltaan hoidettavaa ei edes haluttu tuoda kodin ulkopuolelle hoitoon tartunnan pelossa. Myöhemmin tilapäistä hoitoa on pystytty järjestämään, muttei aina tutussa paikassa.

Hoivakodeissa oli epidemian alkuvaiheessa tiukkoja vierailurajoituksia. Vierailu ikkunan takana tai erillisessä vierailuhuoneessa ei ole sama asia kuin vierailu oman vanhuksen huoneessa. Osa hoivakodeissa asuvista vanhuksista ihmetteli miksi oma läheinen ei enää tule vierailulle. Omainen koki ahdistusta ja huolta ehtiikö vanha omainen kuolla ennen vierailulle pääsyä. Huolta on myös esiintynyt siitä muistaako vanhus enää omaistaan pitkän vierailutauon jälkeen.

Pandemian torjunta on vaatinut kaupungin sivistystalveluilta ja sosiaali- ja terveydenhuollolta paljon sopeutumiskykyä ja joustavuutta. Korona-testaus vaati paljon henkilökuntaa ja tilajärjestelyjä turvallisen näytteenoton varmistamiseksi. Myös asukkaiden tiedottaminen oli tärkeä osa pandemian vastaista viranomaistyötä.

Liitteenä olevassa hyvinvointisuunnitelman raportissa on nostettu osa päivitetystä indikaattoreista esiin. Laaja indikaattoripaketti on myös päivitetty ja on erillisessä liitteessä. Molemmat liitteet on muutettu vuoden takaisista. Lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia kuvaava selvitys on Kouluterveyskysely 2019 -raportissa.

Oheismateriaali 1 Hyvinvointikertomuksen raportointi 2-2021.pdf
2 22.1.2021 Indikaattorilistaus.pdf

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveystalvelujen johtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta päättää merkitä hyvinvointikertomuksen raportin tiedokseen ja lähettää sen edelleen käsiteltäväksi kaupunginhallitukselle ja valtuustolle.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

